

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρωτ. Παῦλος Κουμαριανός
Δρ. Θεολογίας
Ἐπίκουρος Καθηγητής τῆς Λειτουργικῆς
Ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστική Ἀκαδημία Ἀθηνῶν

Σπουδές καὶ Διπλώματα.

Μεταδιδακτορική Μελέτη (2001-2003): Pontifical Institute of Mediaeval Studies (=Ποντιφικιανὸ Ἰδρυμα Μεσαιωνικῶν Μελετῶν), τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Τορόντο στὸν Καναδά. Θέμα: “Ἡ ἐπιρροή τῆς Εἰκονομαχίας στὴν βυζαντινὴ Λειτουργικὴ θεολογία”. (Ἡ μελέτη δὲν ὁλοκληρώθηκε διότι προσκλήθηκα νὰ διδάξω στὴν Ὁρθόδοξη Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στὴ Βοστώνη. Περίληψη τῆς μελέτης βλ. κατωτέρω: “International Symposium in Honor of the 40th Anniversary of St Nersess Armenian Seminary.”)

Διδακτορικὸ Δίπλωμα (1996): Pontificio Istituto Orientale (=Ποντιφικιανὸ Ἰδρυμα Μελέτης τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν), Γρηγοριανὸ Πανεπιστήμιο, Ρώμη. Εἰδίκευση στὴν Θεολογία καὶ τὴν Ἱστορία τῆς Λατρείας τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν. Θέμα: “Il Codice 226 della Biblioteca di San Pietroburgo. L’ Eucologio Bizantino di Porfyrio Uspensky.”

Μεταπτυχιακὸ Δίπλωμα (Master’s Degree) (1992): Pontificio Istituto Orientale (=Ποντιφικιανὸ Ἰδρυμα Μελέτης τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν), Γρηγοριανὸ Πανεπιστήμιο, Ρώμη. Εἰδίκευση στὴν Θεολογία, τὴν Ἱστορία τῆς Λατρείας καὶ τὴν Βυζαντινὴ Παλαιογραφία.

Πτυχίο Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν (1983).

Ἀπολυτήριο Λυκείου: (Ἀριστοῦχος), Λεόντειο Λύκειο Πατησίων (1977).

Δίπλωμα Γαλλικῆς Γλώσσης, Πανεπιστήμιο τῆς Σορβόννης (1977).

Γλῶσσες: Ἀρτια γνώση Ἀγγλικῶν, Γαλλικῶν, Ἰταλικῶν.

Computers: 35ετῆς ἐξοικείωση μὲ περιβάλλον **PC**. σὲ Προγράμματα Ἑπεξεργασίας Κειμένων (Word, PDF) καὶ Παρουσιάσεων (Powerpoint).

Άκαδημαϊκή Σταδιοδρομία καὶ Διδακτική Ἐμπειρία.

Ἐπίκουρος Καθηγητής στήν ἔδρα τῆς Λειτουργικῆς στήν Ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστική Ἀκαδημία Ἀθηνῶν (2022).

Assistant Professor (Ἐπίκουρος Καθηγητής) στήν ἔδρα τῆς Λειτουργικῆς στήν Ὁρθόδοξη Θεολογική Σχολή τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στή Βοστώνη, Η.Π.Α. (2004).

Ἐπισκέπτης Καθηγητής Ἱστορίας καὶ Θεολογίας τῆς Βυζαντινῆς Λατρείας στήν Ὁρθόδοξη Θεολογική Σχολή τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στή Βοστώνη, Η.Π.Α. (2003).

Συντονιστής καὶ Ἰδρυτικό στέλεχος τοῦ Προγράμματος Μεταπτυχιακῶν Σπουδῶν στήν Ὁρθόδοξη Θεολογία στή Σχολή Θεολογίας, Ἠθικῆς καὶ Φιλοσοφίας τοῦ Πανεπιστημίου Sherbrooke, σὸ Μόντρεαλ Καναδᾶ, (2003).

Post-Doctoral Fellow - Research Associate (2001 - 2003): Ἐπιστημονικός συνεργάτης-ὑπότροφος γιὰ μεταδιδακτορική ἔρευνα σὸ Pontifical Institute of Mediaeval Studies, University of Toronto, σὸ Τορόντο τοῦ Καναδᾶ

Ἐπισκέπτης Καθηγητής: Σχολή Θεολογίας, Ἠθικῆς καὶ Φιλοσοφίας τοῦ Université de Sherbrooke, Μόντρεαλ Καναδᾶ, (1997 - 2003). Δίδαξα σὲ Προπτυχιακὸ καὶ Μεταπτυχιακὸ Πρόγραμμα μαθήματα σχετικά μὲ τὴν **Ἱστορία καὶ Θεολογία τῆς Βυζαντινῆς Λειτουργικῆς Παραδόσεως.**

Ἐπισκέπτης Καθηγητής: Saint Paul's University, Ὄτταβα Καναδᾶ, (2001 - 2003). Δίδαξα σὲ Μεταπτυχιακὸ Πρόγραμμα καὶ σὲ ὑποψήφιους Διδάκτορες εἰδικὸ μάθημα μὲ τίτλο: **«Ἡ Μυστική Θεολογία τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας: ἡ Θεολογία τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ».**

Καθηγητής Θεολογίας καὶ Ἱστορίας τῆς Ὁρθόδοξης Λατρείας: Ἑλληνική Ὁρθόδοξη Θεολογική Ἀκαδημία τοῦ Τορόντο (=Ἀνωτέρα Ἱερατική Σχολή) (1998 - 2003).

Καθηγητής Ἀγιολογίας καὶ Κανονικοῦ Δικαίου: Ἑλληνική Ὁρθόδοξη Θεολογική Ἀκαδημία τοῦ Τορόντο (=Ἀνωτέρα Ἱερατική Σχολή) (1998 - 2003).

Καθηγητής Ὁρησκευτικῶν Μέσης Ἐκπαίδευσης: Κολλέγιο Ἀθηνῶν (1983-1986, 1989-1992), Λεόντειο Λύκειο Πατησίων (2006-2007).

Δημοσιεύσεις.

- Εύχαι Ὀπισθάμβωνοι ἀπὸ Χειρόγραφα Βυζαντινὰ Εὐχολόγια*, (ὑπὸ ἔκδοσιν).
- «Ἡ Θεολογία τῆς Βυζαντινῆς Θείας Λειτουργίας με βάση τὴν Βυζαντινὴ Θεία Λειτουργία», Σύναξη (2019)151, σ.48-57.
- «Ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου κατὰ τὸ Πορφυριανὸ Εὐχολόγιο», Θεολογία 82.3 (2011), σ. 93-121.
- «Ἡ Γονυκλισία κατὰ τὴν τέλεση τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας», Σύναξη 2008.
- “La genuflexion pendant la celebration de la Sainte Eucharistie – existe elle?”
Conférences Liturgiques de l’Institut de Théologie Orthodoxe Saint-Serge à Paris, Cinquante Cinqième Semaine d’études Liturgiques, Saint Serge 2008.
- «Λειτουργικὴ Ἀναγέννηση στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδας σήμερα», Σύναξη 101(101), σ. 57-71.
- «L’âge de L’initiation Chrétienne : Aspects Patristiques et Réflexions Pastorales Contemporaines». in «*Confirmation Et Chrismation: Questions autour d’un Rite Post-Baptismal* », Cinquante Quatrième Semaine d’études Liturgiques à Saint-Serge à Paris, 2007.
- “La Chiesa come Eucaristia: un’ Identificazione Delicata” in *Nicola Cabasilas e la Divina Liturgia*, Bose 2007
- «Ἡ Ἐκκλησία ὡς Εὐχαριστία: μιὰ εὐαίσθητη ταυτότητα». Πρακτικὰ τοῦ 16th Convegno Ecumenico Internazionale di Spiritualità Ortodossa, «Ὁ Νικόλαος Καβάσιλας καὶ ἡ Θεία Λειτουργία», Bose, Τορίνο Ἰταλίας, 2006.
- “L’ Eucharistie: La réponse des Pères au problème social” στὸ *Église Orthodoxe et Société. Le Message Social des Pères de l’ Église*. (Actes Du Deuxième Colloque de Théologie Orthodoxe de l’ Université de Sherbrooke, Québec), Montréal Québec, 2003, σσ. 66-83.
- «Τὸ ἀσκητικὸ πνεῦμα τῆς Ὁρθοδοξίας στὴν Ἀμερική» Σύναξη 86 (2003), σ. 73-80.
- “Liturgical Problems of the Holy Week Services in the Modern Byzantine Liturgical Tradition”, *Saint Vladimir’s Theological Quarterly*, volume 46, no 1 (2002), σσ. 3-21.

“Individual in the World – Person in the Kingdom of God.” ἐν *L’ Orthodoxie dans le Monde Moderne: L’ Individu et la Personne*. (Actes du Premier Colloque de Théologie Orthodoxe de l’ Université de Sherbrooke), Montréal Québec, 2002, σσ. 65-84.

Ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Τὸ Ἑλληνικὸ κείμενο μὲ Ἀγγλικὴ μετάφραση. Ἔκδοση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Τορόντο Καναδᾶ, 2001.

“Ἡ ἀνάγκη Λειτουργικῆς Ἀνανεώσεως”, *Σύναξις* 74(2000), σσ. 88 - 99.

“Πρόθεσις, Προσκομιδὴ, Προσφορά. Ἐνα ξεκαθάρισμα Λειτουργικῶν ὅρων”, *Θεολογία* 2 (1999), σ. 483-451.

“Symbol and Reality in Holy Eucharist” in *Sourozh* 80 (May 2000), σσ. 13-35.

“Σύμβολο καὶ Πραγματικότητα στὴ Θεία Λειτουργία”, *Σύναξις* 71(1999), σσ. 22 - 37.

«Ἱερέας καὶ Θεία Εὐχαριστία κατὰ τοὺς Πατέρας καὶ τὴν Γραφὴν», *Παρεμβολή*, 49 (Ἰούνιος 1999), σσ. 26 – 28.

“Ὁρθοδοξία καὶ Ἑλληνισμὸς στὴν Διασπορά”, *Παρεμβολή* 48 (Μάϊος 1999), σσ. 12-13.

Ἐπιμέλεια Ἐκδόσεως Ἀκολουθίας Ἑσπερινοῦ μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐπίσκεψης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, London Ontario 1998.

“Monasticism and the Church”, *Clergy - Laity Conference of the Greek Orthodox Diocese of Toronto*, Montréal Québec, (October 1993).

“Ἀνθολόγιο”, βοήθημα γιὰ τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν γιὰ τοὺς μαθητὲς τῆς Πρώτης Γυμνασίου τοῦ Κολλεγίου Ἀθηνῶν, 1990.

Ἀνέκδοτες Μελέτες.

«Ποιμαντικὰ Προβλήματα γύρω ἀπὸ τὴν πράξη τοῦ Βαπτίσματος στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία σήμερα», Ρώμη 1995.

“La vita di un santo greco moderno: Il Padre Porfyrrios di Malakasa – Il Santo dell’ Unita”, Ρώμη 1996.

«Η Λειτουργία τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου στὸ Εὐχολόγιο τοῦ Πορφυρίου Οὐσπένσκυ καὶ κατὰ τὴν Τάξη τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας σήμερα», Ρώμη 1996.

Μεταφράσεις

π. Παῦλος Κουμαριανός – Τσάγκαλος Βασίλειος, *Βυζαντινὴ Θεολογία*, (μετάφραση τοῦ John Meyendorff, *Byzantine Theology, historical trends and Doctrinal themes*), Ἀθήνα, Ἐκδόσεις Ἰνδικτος, 2010, σσ. 520.

Συμμετοχὴ σὲ Ἐπιστημονικὰ Συνέδρια καὶ Εἰσηγήσεις.

Εἰσηγητής: 8^ο Διεθνὲς Συνέδριο τῆς Ἑταιρείας γιὰ τὴν Ἀνατολικὴ Λειτουργικὴ Παράδοση (SOL = The Society for Oriental Liturgy), Ἰούλιος 2022, στὴ Θεσσαλονίκη. Θέμα τῆς εἰσηγήσεως: «**Alterations in Byzantine Divine Liturgy**».

Εἰσηγητής: 7^ο Διεθνὲς Συνέδριο τῆς Ἑταιρείας γιὰ τὴν Ἀνατολικὴ Λειτουργικὴ Παράδοση (SOL = The Society for Oriental Liturgy), Ἰούλιος 2018, στὸ Πρεσόβ τῆς Σλοβακίας. Θέμα τῆς εἰσηγήσεως: «**The theology of the byzantine Divine Liturgy based on the byzantine Divine Liturgy**».

Εἰσηγητής: 3^ο Διεθνὲς Συνέδριο τῆς Ἑταιρείας γιὰ τὴν Ἀνατολικὴ Λειτουργικὴ Παράδοση (SOL = The Society for Oriental Liturgy), 23-28 Ἰουλίου 2010, στὴν Θεολογικὴ Ἀκαδημία τῆς Μητροπόλεως Βόλου στὴν Ἑλλάδα. Θέμα τῆς εἰσηγήσεως: «**Personal Initiative vs. Synodical Institutionalization: the problem of Translating Liturgical Texts into Modern Greek in the Church of Greece today**».

Εἰσηγητής: Conférences Liturgiques de l'Institut de Théologie Orthodoxe Saint-Serge à Paris, *Cinquante Cinqième Semaine d'études Liturgiques, Saint Serge* 2008. Θέμα τῆς εἰσηγήσεως: «**La gèneuflexion pendant la celebration de la Sainte Eucharistie – existe elle?**»

Είσηγητής: International Theological Conference of the Russian Orthodox Church «*Orthodox Teaching On The Sacraments Of The Church*», Μόσχα, 13–16 Νοεμβρίου 2007. Θέμα της εισηγήσεως: «**The Historical- Liturgical Aspects of The Byzantine Eucharist**».

Είσηγητής: Conférences Liturgiques de l'Institut de Théologie Orthodoxe Saint-Serge à Paris, *Cinquante Quatrième Semaine d'études Liturgiques*. Γενικό θέμα Συνεδρίου: «*Confirmation Et Chrismation: Questions autour d'un Rite Post-Baptismal* ». Saint-Serge à Paris 2007. Θέμα της εισηγήσεως: «**L'âge de L'initiation Chrétienne : Aspects Patristiques et Réflexions Pastorales Contemporaines** ».

Είσηγητής στο 16^ο Διεθνές Οικουμενικό Συνέδριο για την Όρθοδοξη Πνευματικότητα (= 16 Convegno Ecumenico Internazionale di Spiritualità Ortodossa) στο Μοναστήρι του Bose στο Τορίνο της Ιταλίας, Σεπτέμβριος 2006. Θέμα του Συνεδρίου του 2006: *Ο Νικόλαος Καβάσιλας και η Θεία Λειτουργία*. Θέμα της εισηγήσεως: «**Η Έκκλησία ως Εύχαριστία: μιὰ εὐαίσθητη ταυτότητα (= La Chiesa come Eucaristia: un' Identificazione Delicata)**».

Είσηγητής: 1^ο Διεθνές Συνέδριο της Έταιρείας για την Ανατολική Λειτουργική Παράδοση (SOL = The Society for Oriental Liturgy), 23-28 Ιουλίου 2006, στο Collegium Orientale, στο Eichstätt της Βαυαρίας στη Γερμανία. , Θέμα της εισηγήσεως: «**"Liturgical "Rebirth" in the Church of Greece today: an effort of Liturgical Reform** ».

Είσηγητής: Convegno diocesano dell'Eparchia di Piana degli Albanesi: «Il Clero Uxorato: una Realtà della Chiesa Cattolica» Ημερίδα της Αρχιεπισκοπής των Ιταλοαλβανών της Σικελίας που έγινε στο Κέντρο Έρευνών "Andrea Reres" στο Mezzojuso στο Παλέρμο της Σικελίας, 7 - 8 Ιουλίου 2006. Το θέμα του Συνεδρίου ήταν *Ο έγγαμος κληρικός: μία πραγματικότητα της Καθολικής Έκκλησίας*. Το θέμα της εισηγήσεως: «**Il Clero Uxorato nella Chiesa Ortodossa: Prospettive Echemeniche**».

Είσηγητής: International Symposium in Honor of the 40th Anniversary of St Nersess Armenian Seminary, με θέμα *Worship Traditions in Armenian and Neighboring Christian East*, Νέα Υόρκη 2005. Θέμα εισηγήσεως: «**Iconoclasm and Byzantine Theology of the Holy Eucharist**».

Εισηγητής: 2^ο Ετήσιο Συνέδριο Ὁρθοδόξου Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Sherbrooke στοῦ Québec, Μάϊος 2002. Θέμα εἰσηγήσεως: **“L’ Eucharistie: La réponse des Pères au problème social”**.

Εισηγητής: Ετήσιο Συνέδριο τοῦ Συλλόγου Ὁρθοδόξων Θεολόγων τῆς Ἀμερικῆς (= Orthodox Theological Society in America), Νέα Ὑόρκη, Σχολή Ἁγίου Βλαδιμήρου, Ἰούνιος 2001. Θέμα εἰσηγήσεως: **“Liturgical Problems of the Holy Week Services in the Modern Byzantine Liturgical Tradition”**.

Εισηγητής: 1^ο Ετήσιο Συνέδριο Ὁρθοδόξου Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Sherbrooke στοῦ Québec τοῦ Καναδᾶ, Μάϊος 2001. Θέμα εἰσηγήσεως: **“Individual in the World – Person in the Kingdom of God”**.

Εισηγητής: Λειτουργιολογικὸ Συνέδριο τῆς “Σύναξης” (Ἀθήνα, 5-6 Φεβρουαρίου 1999). Θέμα εἰσηγήσεως: **“Σύμβολο καὶ Πραγματικότητα στὴ Θεία Λειτουργία”**.

Εισηγητής στοῦ Κληρικολαϊκοῦ Συνέδριου τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Μητροπόλεως Τορόντο Καναδᾶ μὲ θέμα **“Problems of the Printed Editions of the Orthodox Liturgy since the Discovery of Typography”**, (1997).

Ὁμιλητής σὲ Σύναξη Ἱερέων τῆς Ἑλληνορθόδοξης Ἐπισκοπῆς Τορόντο Καναδᾶ, Τορόντο 1997 μὲ θέμα **“Οἱ περὶ ‘Τελωνίων’ Αἰγυπτιονεοπλατωνικὲς δοξασίαι ἐξ ἀπόψεως Ὁρθοδόξου”**, (1996).

Ὁμιλητής σὲ Σύναξη Ἱερέων τῆς Ἑλληνορθόδοξης Ἐπισκοπῆς Τορόντο Καναδᾶ, Mississauga 1994: **«Ζωὴ Ἱερέως κατὰ τὴ Γραφὴ καὶ τοὺς Πατέρες»**

Εισηγητής στοῦ Κληρικολαϊκοῦ Συνέδριου τῆς Ἑλληνορθόδοξης Ἐπισκοπῆς Τορόντο Καναδᾶ μὲ θέμα **“Ὁ ρόλος τοῦ Μοναχισμοῦ στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία”**, (1993).

Εισηγητής: Ετήσιο Συνέδριο τοῦ Ὁργανισμοῦ KAIRE (Ὁργάνωση ὑπὸ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν γιὰ τὸν Γυναικεῖο Μοναχισμό), Στρασβοῦργο, Σεπτέμβριος 1989. Θέμα εἰσηγήσεως: **“La Liturgie de St. Jean Chrysostome: Histoire, Célébration et Participation selon la Tradition Orthodoxe”**.

Έμπειρία Διαχριστιανικῶν Σχέσεων.

Μέλος τῆς **Κυβερνητικῆς Ἐπιτροπῆς** (=Governing Board) τοῦ **Καναδικοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν** (=Canadian Council of Churches), (2002 - 2004).

Μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς **«Πίστη καὶ Μαρτυρία»** (=Faith and Witness) τοῦ **Καναδικοῦ Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν** (=Canadian Council of Churches), (2001-2004).

Συμμετοχή στὶς ἐκδηλώσεις τῆς συναντήσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου **Δημητρίου** μὲ τὸν πάπα **Ἰωάννη Παῦλο** στὴ Ρώμη τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1988 ὡς μέλος τῆς Πατριαρχικῆς Συνοδείας.

Μέλος Ἐπιτροπῶν καὶ Συλλόγων.

Ἰδρυτικὸ Μέλος τῆς Society for Oriental Liturgy.

Orthodox Theological Society in America.

North American Patristic Society.

Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Περιοδικοῦ «ΣΥΝΑΞΗ» (1984 – 1986).

Ἐπιτροπὴ Ἐκδόσεως τῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου μὲ Ἀγγλικὴ Μετάφραση γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξη Μητρόπολη Τορόντο Καναδᾶ (1997-2003).

Πρωτοπρεσβύτερος

Παῦλος Κουμαριανὸς, Δρ. Θεολογίας

Ἐπίκουρος Καθηγητὴς στὴν ΑΕΑΑ

Ὁμήρου 5, Γλυφάδα 16675.

Τηλ. οἰκίας: 213-0449411. Κινητό: 6944 8956 85.

E-mail: pavloskm@gmail.com